

3.10 Duurzaamheid

We werken als stad aan het realiseren van de doelstellingen op de energietransitie, circulaire economie en een groene, gezonde, klimaatadaptieve stad. Met de raadsbrief '*Onze Stad van Morgen'* uit 2023 geeft het college een overzicht van de klimaatinspanningen en committeert zich gezamenlijk aan de duurzame doelen. Via de voortgangsrapportage van *Onze Stad van Morgen* hebben we in 2025 blaten zien waar we de afgelopen twee jaar op hebben ingezet.

Daarnaast werken we in stappen aan een klimaatbegroting waarmee CO_2-impact integraal onderdeel wordt van onze beleidsafwegingen. De klimaatbegroting is een instrument dat klimaatdoelstellingen en -overwegingen structureel verankert in ons (financiële) besluitvormingsproces. We werken stapsgewijs aan de implementatie. Zo hebben we de CO_2-uitstoot van de stad en gemeentelijke organisatie gekoppeld aan de verantwoordelijke begrotingsprogramma's. We hebben duurzame doelstellingen expliciet verbonden aan de begrotingsprogramma's, duurzame activiteiten en indicatoren uitgelicht en toegevoegd aan de doelenboom. Aanvullend zijn in de begroting 2026 emissieramingen tot 2030 en 2050 toegevoegd. In de komende jaren wordt de klimaatbegroting verder ingebed in de besluitvorming. Een belangrijke vervolgstap is het doorrekenen van klimaateffecten van exploitatie- en investeringsbesluiten.

CO_2-uitstoot van de stad

We streven naar een reductie van 60% van de CO_2-uitstoot in 2030 (ten opzichte van 1990) en 100% reductie in 2050 voor Amsterdam. Deze reductiedoelen sluiten aan bij het Klimaatakkoord van Parijs en hebben betrekking op scope 1 en 2-emissies: directe uitstoot (veroorzaakt door verbranding van fossiele brandstoffen in Amsterdam) en indirecte uitstoot (via het verbruik van elektriciteit, warmte en koeling).

In de onderstaande grafiek worden de CO_2-emissies van de stad weergegeven voor het jaar 2023. De cijfers voor 2024 en 2025 zijn nog niet beschikbaar. De cijfers zijn grotendeels gebaseerd op de regionale klimaatmonitor van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). De CO_2-uitstoot wordt via sectorinformatie toegekend aan de begrotingsprogramma's. Vooral de gebouwde omgeving, bedrijvigheid en mobiliteit zijn verantwoordelijk voor veel uitstoot. Zoals onderstaande grafiek laat zien, komt deze uitstoot voornamelijk terug in de programma's 1, 2 en 3, bijvoorbeeld door aardgasverbruik in woningen en utiliteitsgebouwen (zoals ziekenhuizen en kantoren), vervoersbewegingen van (personen)auto's in de stad en (industriële) bedrijfsactiviteiten.

In 2023 lag de CO_2-uitstoot binnen de stad 19% lager dan in 1990, ondanks de groei van de stad. Met het huidige beleid wordt een reductie van 46% in 2030 en 82% in 2050 verwacht. Dit betekent dat aanvullende maatregelen nodig zijn om de doelen van 60% in 2030 en 100% in 2050 te halen.

Figuur 1. Ontwikkeling van de scope 1 & emissies in Amsterdam en prognose richting 2030 en 2050, ingedeeld naar begrotingsprogramma in kton CO_2-equivalent*.

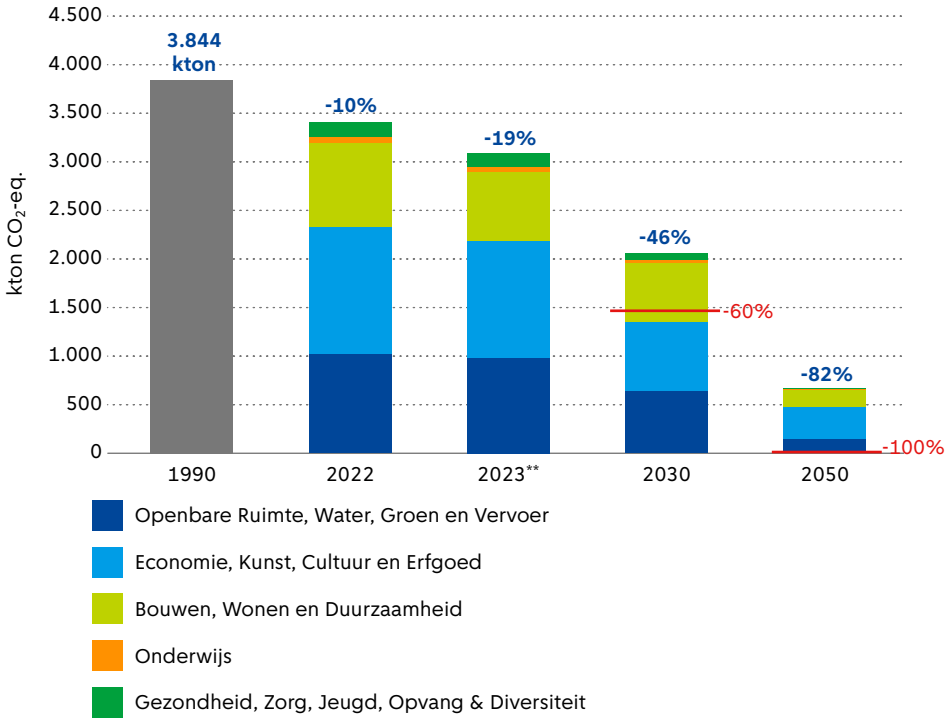

CO_2-uitstoot gemeentelijke organisatie

De grafiek op de volgende pagina laat de scope 1 en 2 emissies zien van de gemeentelijke organisatie in 2024, uitgesplitst naar programma. Het lukt onze organisatie om de eigen, directe uitstoot van CO_2 te verminderen: in 2024 stootten we 75% minder CO_2 uit dan in 2018. Het doel is om in 2030 100% CO_2 te verminderen. De resterende CO_2-uitstoot komt onder andere door de uitstoot van onze huisvestingspanden

(programma B), de wagens van afvalinzameling en reiniging van de openbare ruimte (programma 2) en het gasverbruik van sporthallen, -parken en zwembaden (programma 4).

Figuur 2. CO_2-uitstoot gemeentelijke organisatie, scope 1 en 2 (2024), ton CO_2-equivalent.

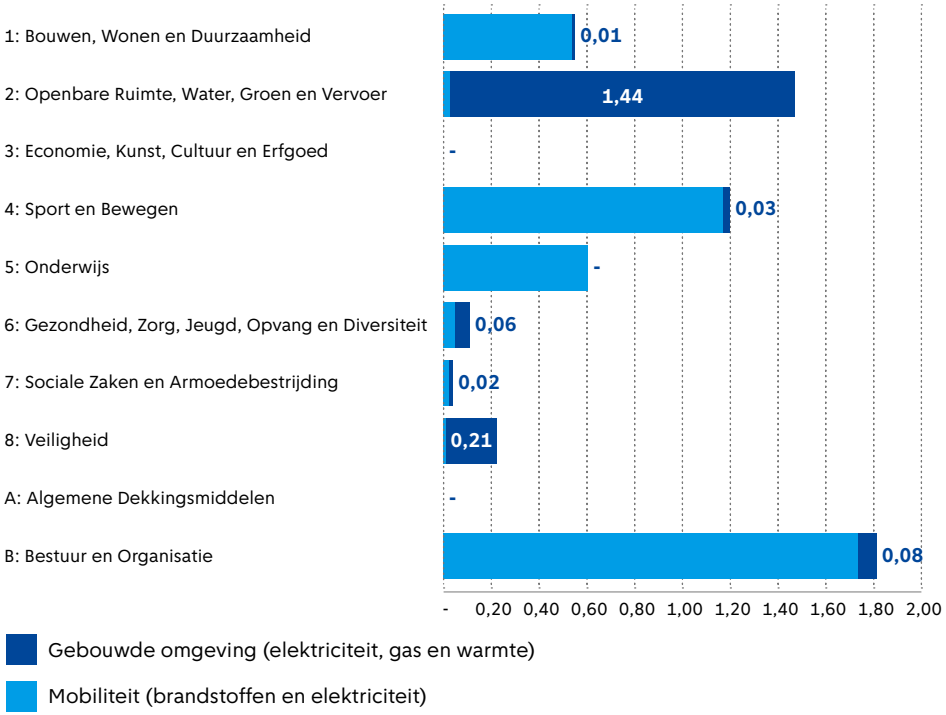

** Eerder rapporteerden we hier ook de CO_2-uitstoot van zakelijke dienstreizen. Vanaf 2024 rapporteren we de zakelijke dienstreizen onder scope 3 uitstoot. Dit is in lijn met ons vernieuwde CO_2-managementsysteem (CO_2-Prestatieladder trede 1).*

*** We rapporteren hier de CO_2-uitstoot over 2024. De definitieve cijfers over 2025 zijn nog niet bekend. In de Verduurzamingsrapportage over 2025 worden deze CO_2-cijfers gepubliceerd.*

Scope 3 emissies van onze organisatie

Naast scope 1 en scope 2 uitstoot, hebben we ook te maken met scope 3 uitstoot van onze eigen organisatie. CO_2-uitstoot in scope 3 is uitstoot waar wij niet altijd volledige controle over hebben, maar waar we wel veel invloed op kunnen uitoefenen. Het gaat om broeikasgassen die vrijkomen bij onder andere productie en transport van goederen en diensten die we inkopen en de bedrijven waarin we investeren (onze deelnemingen). We hebben in 2025 reductiedoelstellingen opgesteld voor onze eigen organisatie namelijk: 60% CO_2 -reductie in 2030, 90% reductie in 2040 om in 2050 onze gehele scope 3 uitstoot tot 0 gereduceerd te hebben (t.o.v. 1990).

De meeste recente scope 3 data is beschikbaar over 2022. Scope 3 emissies zijn van een andere ordegrootte dan scope 1 en 2, en worden vanwege de indirecte aard op een andere manier berekend. Om op voortgang te kunnen sturen, moet deze datakwaliteit worden verbeterd. In 2025 lag de nadruk op het beter in kaart brengen van deze 3 uitstoot. De eerste resultaten hiervan worden gepresenteerd in de Verduurzamingsrapportage over 2025.

Inzet per programma

In de gehele gemeentelijke organisatie wordt gewerkt aan duurzaamheid. Op dit moment dragen de begrotingsprogramma's op de volgende manieren bij aan de opgave duurzaamheid:

Programma 1 – Bouwen, Wonen en Duurzaamheid

De energietransitie is één van de grote opgaven waar we als stad voor staan. Met het bestedingsplan Energietransitie en klimaat- en energiebeleid hebben we zowel met incidentele als structurele middelen extra ingezet op de brede energietransitie. Bijvoorbeeld door het maken van afspraken met acht van de tien meest energie-intensieve bedrijven in de stad, door de start van meerdere grote zonprojecten en door de realisatie van 367 middenspanningsruimtes.

Met het uitvoeringsprogramma voor het isolatieoffensief hebben we woningeigenaren en bewoners op verschillende manieren begeleid, gestimuleerd en geholpen om te komen tot versnelde woningverbetering en isolatie. Waarbij het zwaartepunt bij bewoners in kwetsbare buurten en/ of in een kwetsbare positie lag.

Ook is met de Uitvoeringsagenda Circulaire Economie 2023-2026 gewerkt aan het versnellen van de transitie naar een circulaire economie. Zo is er instrumentarium opgezet om circulaire ondernemers te ondersteunen; tot dusver kregen 160 mkb-bedrijven inzicht in de concrete stappen richting circulaire bedrijfsvoering en verdienmodellen.

Het Uitvoeringsprogramma Duurzaam Gemeentelijk Vastgoed (UDGV) is verder uitgerold. In totaal zijn in 2025 via bestedingsplannen meer dan 100 panden in voorbereiding en/of tot uitvoering gekomen. Met onder andere bio-based isolatiemaatregelen zorgden we voor verbeteringen van de energielabels en daarmee het verlagen van de CO_2-uitstoot van het vastgoed. We plaatsten warmtepompen, zonnepanelen en pasten ledverlichting toe. Waar mogelijk sloten we panden aan op bestaande warmtenetten. Het programma past waar mogelijk circulaire materialen toe en kijkt bij ieder project of er klimaatadaptieve maatregelen te treffen zijn.
Tot slot lag voor de begraafplaatsen de prioriteit bij het locatieonderzoek naar plaatsing van de nieuwe crematieoven en het onderzoek voor de vervanging van het drainagesysteem beiden op de begraafplaats.

Programma 2 – Openbare Ruimte, Water, Groen en Vervoer
Ook in 2025 is hard gewerkt aan een toekomstbestendig Amsterdam. We hanteren het uitgangspunt dat groen waarde creëert voor meerdere doelen, zoals klimaatadaptatie, biodiversiteit, gezondheid en sociaal welzijn. We hebben onder andere gewerkt aan de Koele Groene Stratenkaart, het plan Rigoureus Vergroenen en het plan Biodiversiteit in Parken en Natuurgebieden 2025-2030.

In 2025 hebben we het stedelijke principe 'Duurzaam, tenzij' verder geïntegreerd in onze werkprocessen, van eerste projectvorming tot en met de uiteindelijke verantwoordingsrubriek in bestuurlijke stukken. Bij werkzaamheden in de openbare ruimte is de 'Uitvoeringsstandaard Toekomstbestendig Werken aan de Openbare Ruimte' (USTOR) leidend. Dit houdt in dat we duurzaam werken en starten bij de technische noodzaak tot onderhoud of vervanging. Zo doen we lang met onze spullen en springen we goed om met energie en middelen. Bij onderhoudswerk aan de openbare ruimte kijken we altijd wat er nodig is op het gebied van klimaatbestendigheid. Ook zetten we maximaal in op het hergebruik van materialen en eisen we in onze contracten met marktpartijen dat deze elektrisch materieel inzetten. Dat leidt tot minder CO_2-uitstoot en bespaart op de inkoop van (nieuwe) materialen. Verder beperken we in Amsterdam het gebruik van natuursteen, wordt er gewerkt aan meer hout in kadeconstructies en anticiperen we op de invoering van de MKI-regelgeving voor de grond-, weg- en waterbouw.

Daarnaast hebben we een werkgroep opgericht om duurzaamheidsvraagstukken binnen het tunnelareaal nog beter te borgen. Concrete resultaten hiervan zijn bijvoorbeeld het overnemen van materiaal van Rijkswaterstaat en het vinden van een nieuwe bestemming voor ingekochte apparatuur die niet geschikt bleek voor het nieuw in te richten testcentrum.

Tot slot een concreet voorbeeld op het gebied van circulair bouwen: in 2025 is een kleine 40.000 m^2 straatstenen opnieuw de grond in gegaan; van Zuidasdok tot Binnengasthuisterrein, van een bouwweg op Strandeiland tot het Amstelveld. Op de circulaire hub op de Sluispolderweg in Zaandam worden deze stenen gereed gemaakt voor een volgende ronde in de openbare ruimte.

Programma 3 – Economie, Kunst, Cultuur en Erfgoed
In het kader van de Uitvoeringsagenda Duurzaam Erfgoed zijn het Beleidskader Monumenten en de welstandsnota geactualiseerd. Hierdoor zal meer ruimte ontstaan voor het verduurzamen van monumenten. Daarnaast is de Ontwerpnota Vergunningvrij Verduurzamen opgesteld. Voor specifieke ondersteuning biedt het Loket Duurzaam Erfgoed van de Gemeente Amsterdam maatwerkadviezen en praktische handreikingen aan monumenteneigenaren.

Verduurzaming is tevens een thema van de Hoofdlijnen Kunstenplan 2025-2028, waarbij de focus ligt op verduurzaming van de culturele gebouwen. In 2025 is het (eigen) cultureel vastgoed verder verduurzaamd. Een aansprekend voorbeeld hiervan is het Internationaal Theater Amsterdam (ITA) dat, ter gelegenheid van Amsterdam 750, 750 zonnepanelen op het dak geschonken kreeg.

Vanuit de Uitvoeringsagenda Ondernemend Duurzaam stimuleert en ondersteunt de gemeente ondernemers om bij te dragen aan onze klimaat- en duurzaamheidsambities. Zo is in 2025 is de website duurzaamondernemen.amsterdam gelanceerd. Hier kunnen bedrijven op één plek informatie vinden over wettelijke verplichtingen, kansen op het gebied van verduurzaming, financieringsmogelijkheden en subsidies. Om ondernemers te ontzorgen, zijn er ook diverse advies- en begeleidingstrajecten, zoals fixteams en gratis energiescans, beschikbaar gesteld.

Via het Programma Investeringsgereed Innovatief MKB (PIM NH) en het Amsterdam Circular Program worden duurzame en circulaire mkb-bedrijven geholpen met groei- en financieringsvragen. In de periode van juni 2024 tot en met september 2025 zijn hierdoor in totaal 52 circulaire ondernemers (PIMNH: 42; AMS Circular: 10) via maatwerktrajecten geholpen met het aantrekken van € 18,5 miljoen euro (cumulatief).
Verder is de 2e editie van de Leapsprong challenge gestart met acht deelnemers. Van industriële warmtepompen en waterstofplatforms tot AI-gestuurde energieoptimalisatie en koolstofverwijdering uit de oceaan: de geselecteerde startups brengen baanbrekende technologieën die de potentie hebben om industrieën te transformeren en de energietransitie te versnellen.

Tot slot zijn er in samenwerking met ondernemersverenigingen duurzaamheidsambassadeurs ingezet op bedrijventerreinen zoals Sloterdijk en, Amstel III en de Nijverheidslaan in Weesp. De duurzaamheidsambassadeurs zetten samenwerking op tussen ondernemers, vastgoedeigenaren, (overkoepelende) ondernemersverenigingen, gemeenten, provincie en andere belanghebbenden, met als doel projecten aan te jagen op het terrein van energietransitie, circulariteit en klimaatadaptatie. De ambassadeurs onderzoeken voor welke opgaven de bedrijven(terreinen) staan en hoe toegewerkt kan worden naar een gezamenlijke aanpak van die opgaven.

Programma 4 – Sport en Bewegen
In 2025 heeft Sport weer verschillende maatregelen genomen om het energieverbruik te verminderen. Zo zijn er 240 zonnepanelen op de Turnhal Sloten gelegd, zijn de beheer- en kleedruimtes van Sportpark Ookmeer verduurzaamd met een warmtepomp en boiler (besparing: 5.200 m3 gas per jaar) en de Tl-verlichting in Weesp van Sporthal Aetsveld is vervangen (besparing: 20.900 kWh per jaar). Ook is de aanbesteding voor de LED-veldverlichting afgerond, zodat we de laatste conventionele verlichting kunnen vervangen. Verder zijn de verdere voorbereidingen getroffen om het De Mirandabad en Zuiderbad verder te verduurzamen. Verder hebben we de elektriciteitsaansluiting van Sporthallen Zuid gedeeld met het bouwproject op de Zuidas zodat het dieselaggregaat overbodig werd (besparing: 20.600 l diesel).

In 2025 is het project Scale up Toekomstbestendige kunstgrasvelden definitief gegund aan drie consortia. Deze consortia bieden innovatieve en schaalbare oplossingen op het gebied van klimaatadaptatie, energie, circulair en slim & schoon. De aankomende 10 jaar verlopen alle vervangingen van de kunstgrasvelden in Amsterdam en Haarlem via dit project.

Ook testen we duurzame innovaties voor natuurgrasvelden. In 2025 is het project TKI Energy Grass gestart, waarbinnen we een natuurgrasveld bij SV RAP hebben aangelegd dat 800 uur i.p.v. 400 uur bespeelbaar is, én dat energie kan opwekken.

We blijven ecologische maatregelen nemen op de sportparken, in 2025 onder andere 6.500 m^2 aan bloemenlinten, ecologische oevers en wadi's. We doen aan hergebruik waar kan, bijvoorbeeld op speelpark Blijdag waar sport- en speeltoestellen en het clubgebouw zijn hergebruikt, hergebruik van de Paperdome in Zuidoost en op Sportpark Strandeiland krijgt het gebouw The Basket een tweede leven net als verschillende speeltoestellen en glijbanen.

Ten slotte is het aanbod voor de sportverenigingen in de stad verbreed. De subsidie Sportverenigingsaccommodaties buitensport Amsterdam is vernieuwd en onder andere uitgebreid met subsidie voor duurzaamheidsmaatregelen. En een duurzaamheidscoach is gestart, die verenigingen begeleidt en ondersteunt bij het verduurzamen.

Programma 5 – Onderwijs
In 2025 is binnen het onderwijsprogramma ingezet op de verduurzaming van schoolgebouwen en schoolpleinen, waarbij zowel de fysieke verduurzaming van onderwijsvoorzieningen als educatie en bewustwording bij leerlingen centraal stonden.

Bij nieuwbouw en renovatie van schoolgebouwen is ingezet op energiezuinig en toekomstbestendig bouwen. Zes (tijdelijke en permanente) schoolgebouwen zijn gerealiseerd. De nieuwbouw-gebouwen zijn gebouwd op BENG-niveau (Bijna Energie Neutraal gebouw) en zijn gasloos. Het eerste opgeleverde Innovatie Partnerschap Schoolgebouw is circulair gebouwd door onder andere toepassing van houtskeletbouw. Al deze scholen hebben bovendien een groen schoolplein en kunnen regenwater bufferen. Daarnaast is via het programma Gezonde Schoolgebouwen Amsterdam geïnvesteerd in het verbeteren van het binnenklimaat en de energieprestatie van bestaande schoolgebouwen. In 2025 zijn vijf schoolgebouwen afgerond en is voor vier gebouwen de uitvoering gestart, met oplevering in 2026.

In Amsterdam zijn inmiddels 13 schooltuinen te vinden, verspreid over de hele stad, een levende traditie die al sinds 1920 bestaat. Elk jaar trekken ruim 6.000 leerlingen uit groep 6 en 7 eropuit om op een educatieve manier zelf te zaaien, te verzorgen en te oogsten en krijgen educatie over duurzaamheid, voedsel en dierenwelzijn in samenhang met bodemherstel. Leerlingen maakten via buitenlessen en natuureducatie kennis met thema's als gezonde bodem, duurzame voedselproductie en natuur. Met de realisatie van een duurzaam multifunctioneel schooltuingebouw op Strandeiland is bovendien geïnvesteerd in toekomstbestendige voorzieningen; deze veertiende schooltuin wordt in 2026 operationeel.

Programma 6 – Gezondheid, Zorg, Jeugd, Opvang en Diversiteit
In 2025 hebben we binnen Programma 6 (Gezondheid, Zorg en Jeugd, Opvang en Diversiteit) samen met onze partners zichtbare resultaten geboekt op het gebied van duurzaamheid.

1. AOV volledig emissievrij: per 1 januari 2025 zijn alle voertuigen die worden ingezet voor het Aanvullend Openbaar Vervoer (AOV) emissievrij. Daarmee is de uitstoot door deze vervoersstroom in 2025 structureel verminderd.

2. Duurzaamheid verankerd in samenwerking: we hebben duurzaamheid nadrukkelijk meegenomen in afspraken met aanbieders.
3. Meer circulariteit bij woonruimteaanpassingen: bij woonruimteaanpassingen is hergebruik en recycling van materialen en grondstoffen verder toegepast en geborgd via de gekozen uitvoeringspartner. Dit heeft geleid tot minder afval en een efficiënter gebruik van materialen.

Zo hebben we in 2025 de omslag naar emissievrij vervoer gerealiseerd en circulariteit en duurzaam werken in de keten verder versterkt.

Programma 7 – Sociale Zaken en Armoedebestrijding
Binnen programma 7 hebben we ons gericht op klimaatrechtvaardigheid en het tegengaan van energiearmoede. Onder andere door het inzetten van energiecoaches en energieadvies voor Amsterdamse huishoudens met een laag inkomen. Via Stichting!WOON zijn kleine energiebesparende maatregelen verstrekt en geïnstalleerd. Buurtteammedewerkers hebben energieadviezen gegeven, in het verlengde van de financiële dienstverlening. Voor huishoudens die hun energierekening niet kunnen betalen, is samen met energiebedrijven en buurtteams een breed vangnet ontwikkeld. Dit is gekoppeld aan de aanpak 'vroegsignalering'. Hierbij zoeken we naar maatwerkoplossingen, bijvoorbeeld door sociale incasso, budget- en energiebesparingsadvies en financiële ondersteuning. Ook investeerden we vanuit het Regionaal Werkcentrum in loopbaanpaden met omscholingsmogelijkheden in sectoren die belangrijk zijn voor de energietransitie en waar de personeelstekorten groot zijn, zoals de installatietechniek.

Programma 8 – Veiligheid
In programma 8 geven we invulling aan de duurzame doelen door het stellen van vereisten bij evenementen in de openbare ruimte. Zo zijn er in de vergunningverlening specifieke eisen voor energiegebruik, afvalscheiding en gebruik van statiegeldsystemen. Een van de drie inhoudelijke programmalijnen gehanteerd bij Sail 2025 focuste op duurzame innovatie, waarbij thema's als energie, materiaalgebruik, water, mobiliteit en informatie gestuurd evenementenmanagement terugkwamen. Tot slot leveren we een bijdrage aan de omschakeling naar elektrisch voertuig- en vaartuiggebruik binnen programma 8 door over te stappen naar emissievrije voertuigen.

Programma A – Algemene dekkingsmiddelen
De gemeente heeft in 2025 invulling gegeven aan haar rol als actief en betrokken aandeelhouder op het gebied van duurzaamheid bij de deelnemingen. Daarbij lag de focus op CO_2-uitstoot, circulaire economie en klimaatadaptatie. In 2025 is de jaarlijkse uitvraag bij de deelnemingen uitgevoerd met betrekking tot hun inspanningen en resultaten op het gebied van duurzaamheid. De uitkomsten hiervan worden opgenomen in het Jaarverslag Deelnemingen.

Op basis van de uitvraag wordt het gesprek met de deelnemingen gevoerd over de behaalde resultaten en de verdere ontwikkeling op deze thema's. Daarnaast zijn de lopende trajecten gericht op de verduurzaming van individuele deelnemingen voortgezet. Zo is binnen het programma 'verduurzaming haven' samen met het Havenbedrijf gewerkt aan de verdere verduurzaming van het Havengebied.

Programma B – Bestuur en Organisatie
Via de Uitvoeringsagenda '*Naar een duurzame organisatie 2020-2030'* geven we invulling aan de verduurzaming van de organisatie. Daarbinnen werken we onder andere aan duurzaam opdrachtgeverschap en inkoop. We hebben het afgelopen jaar een aantal contracten afgesloten of vernieuwd, en daarin duurzaamheid meegenomen.

We hebben een nieuw contract afgesloten voor het aanleggen van laadinfrastructuur voor het laden van elektrische bedrijfsvoertuigen. Het nieuwe contract voor de verstrekking van koffie- en thee is geïmplementeerd, met duurzamere ingrediënten en energiezuinigere automaten die efficiënter geplaatst zijn. Ook de implementatie van het verduurzaamde contract voor kantoormeubilair is gestart, waarin we onder andere bestaand meubilair zo lang mogelijk gebruiken. Daarnaast bevat het nieuwe contract voor kantoorartikelen in het eerste jaar 76% circulaire artikelen in het basisassortiment, groeiend naar 89% in het vierde jaar van het contract. Er is nieuw beleid vastgesteld voor de gemeentelijke catering, waarvoor begin 2026 een aanbesteding gepubliceerd wordt.

Het afgelopen jaar is verder ingezet op 'duurzaam denken en doen' door diverse workshops en trainingen te organiseren. Bijvoorbeeld over circulair werken, of over bewustwording van de CO_2-uitstoot die dataopslag veroorzaakt.

Tot slot zijn 14 grote kantoorpanden over op ledverlichting en slimme sensoren om energie te besparen. Deze stappen dragen bij aan de verduurzaming van de gemeentelijke organisatie door vermindering van energiegebruik, minder CO_2-uitstoot en het bevorderen van meer circulariteit.